

Norsk studentorganisasjon

Lakkegata 3 / 0187 Oslo

T: 22 04 49 70

F: 22 04 49 89

E: nso@student.no

W: www.student.no

Høringsuttalelse

Høring - behovet for juridisk utdanning og kompetanse fram mot 2025

”NSO mener det er viktig at ferdigutdannede jurister har det samme læringsutbyttet uavhengig av hvor de har utdannet seg.”

Høringsuttalelse

Norsk studentorganisasjon (NSO) representerer omlag 205 000 studenter og takker for muligheten til å svare på denne høringen.

Spørsmålet om behovet for juridisk utdanning og kompetanse fram mot 2025 er et komplisert tema, og vi vil berømme arbeidsgruppen for deres arbeid. Nedenfor følger våre innspill til det videre arbeidet.

Generelt om utredningen

Norsk studentorganisasjon vil påpeke at vi synes det er synd at utredningen ikke tar for seg noen konsekvensutredninger ved alternativene som eventuelt velges i fremtiden. Utredningen fremstår dermed ikke som stort mer enn kvalifiserte og velmenende formuleringer om hvordan utdanningen bør se ut i fremtiden.

Utgangspunktet for rapporten er at man går ut i fra at det er behov for 7000 flere kandidater med juridisk kompetanse i 2025, dersom man går ut fra at studenttallet holder seg stabilt på dagens tall. Det er derimot ikke gjort en nærmere analyse i hva som ligger bak disse tallene – for eksempel om det kreves høyere kompetanse enn en bachelorgrad, eller lavere (tilleggsemne, årsstudium eller andre elementer av jus i andre utdanninger). Man kan spørre seg om en økning i antall kandidater som går ut med lavere grad i rettsvitenskap vil være et godt svar på behovet for kandidater med *høyere* kompetanse i arbeidslivet.

3+2 modell eller ikke

Arbeidsgruppen er enstemmig i sin innstilling om at studiet bør deles opp i bachelor + master. Dette er en innstilling vi støtter. Mobilitet mellom land er et av målene i Bologna-prosessen og en slik oppdeling vil muliggjøre mobilitet i større grad enn i dag. I tillegg vil denne modellen gjøre det mulig med arbeidsdeling mellom de nye bachelorgradene i rettsvitenskap og de eldre universitetene i større grad.

Det pekes på at opptaksordningen ved UiB og UiO gjør at studenter med fullført bachelorgrad i rettsvitenskap fra andre institusjoner må konkurrere om plasser ved masterutdanningen med sine karakterer fra videregående. NSO mener at dette må forandres uavhengig av om man skal gå inn for en 3+2 modell eller ikke, slik at fullført bachelorgrad utgjør opptakskriteriet for å gå videre til master.

Arbeidsgruppen går inn for en opptaksmodell til master som innebærer at studenter fra bachelorutdanningen ved den aktuelle institusjon automatisk får plass på masterutdanningen. NSO mener dette hindrer prinsippet om lik rett til utdanning, da opptakskravene for å komme inn på bachelorutdanningene ved de institusjonene som tilbyr masterutdanninger ofte er mye høyere enn ved de nye bachelorutdanningene i rettsvitenskap. Ved en oppdeling i 3+2 må alle ha lik mulighet til å komme seg inn på masterutdanningen basert på sine prestasjoner på bachelorutdanningen. Dette må også ses i sammenheng med behovet for en økt nasjonal regulering av innholdet i utdanningen.

NSO mener alle juridiske utdanninger bør deles opp i en 3+2 modell. Hvis dette ikke skjer, støtter NSO en "exit-modell" som er skissert av arbeidsgruppen der studenter som hopper av en integrert master etter tredje studieår får en selvstendig bachelorgrad på lik linje med de som går en bachelorutdanning ved en annen institusjon. NSO mener videre at det er nødvendig at flere velger en akademisk karriere, og støtter utvalgets ønske om å opprette flere stipendiatstillinger.

Nasjonal regulering av utdanningen

NSO mener det er viktig at ferdigutdannede jurister har det samme læringsutbyttet uavhengig av hvor de har utdannet seg. Vi vil dermed gå inn for en stram modell i studiet som drøftet i utredningen, der departementet fastsetter hvilke juridiske disipliner som bør inngå i bachelorstudiet, og også gir regler om omfang og rekkefølge.

For å bevare og styrke studiekvaliteten i de rettsvitenskapelige utdanningene mener NSO også at det er viktig at man innenfor disse utdanningene har en større variasjon i undervisnings- og vurderingsformene.

Generalistmodell eller spesialisering

Dagens generalistmodell gjør at alle studenter går gjennom tilnærmet samme fag og metodeopplæring. En slik generell innføring i rettsvitenskap bidrar til utvikling av juridisk skjønn hos kandidatene, og sikrer en evne til å se sammenhenger i rettssystemet. NSO mener generalistmodellen ivaretar hensynet til rettslikhet hos jurister i større grad enn en spesialiseringsmodell.

Når det er sagt, ser vi at en økt rettsliggjøring av samfunnet samt internasjonal rett sin økte betydning for nasjonal rett er utfordrende for generalistmodellen. Kunnskaper om materiell rett bør ikke gå på bekostning av ferdigheter i juridisk metode og evne til å ha et kritisk blikk på sitt eget fag. Det må likevel være mulighet for en viss spesialisering i masterutdanningen.

Forholdstall lærer - student

NSO stiller seg bak arbeidsgruppens påpekninger om at forholdstallet mellom lærer og student må bli bedre. Kvalitetsreformen skulle sikre en tettere oppfølging og bedre veiledning av studentene. De juridiske utdanningene har et særdeles høyt forholdstall som må minskes for å nå dette målet. I alle fag er det viktig å jobbe med studiekvalitet. NSO mener studiekvalitet kan defineres som i hvilken grad utdanningsinstitusjonene legger til rette for og arbeider med at alle aspekter av studiet bidrar til å nå det læringsutbyttet og mål som er satt for studiet.

Kapittel 9: Særmerknad fra Espen Dragstmo

NSOs studentrepresentant Espen Dragstmo har utarbeidet en særmerknad som befinner seg i kapittel 9 i utredningen. Dragstmo setter fokus på om etterspørsel fra arbeidsmarkedet er tilstrekkelig for å definere samfunnets behov for juridisk kompetanse i framtiden. Dette er en viktig diskusjon som ikke arbeidsgruppen i tilstrekkelig grad har gått inn i.

Dragstmo går også inn på eksamen. NSO mener at det skal være minst to sensorer på alle eksamener, hvorav minst en ekstern. Vi vil ha en karakterskala fra A-F hvor nasjonale retningslinjer avgjør nivået på de ulike karakterene. Bestått/ikke-bestått kan benyttes når det er sentralt at studentene har kjennskap til emnets innhold fremfor å se hvilket nivå studenten er på. Dette må avgjøres av institusjonene og studentene der.

Kjønnsbalanse er en utfordring ved de juridiske utdanningene, hvor tall viser at antallet jenter er stigende, og at jenter i 2012 utgjorde 65% av studentmassen. Dragstmo peker på at karakterer fra videregående er den største utfordringen her. NSO mener institusjonene skal kunne sette alternative opptakskrav der dette er mulig. Dette innebærer blant annet karakterkrav, krav til spesielle fagkombinasjoner fra videregående skole samt motivasjonsbrev og intervju. Dette vil kunne løse noe av kjønnsproblematikken for juridiske utdanninger.